

N:o 53.

Ank. till Riksd. Kansli den 21 April 1884, kl. 2 e. m.

*Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion angående
åvägabringande af öfverenskommelse mellan Sverige och
Norge rörande villkoren för vinnande af hemortsrätt för
ena rikets undersåtar i det andra.*

Lag-Utskottet har från Andra Kammaren emottagit en af Herr *Anders Bengtsson* från Vermland afgifven motion, N:o 124, hvori påyrkas åtgärder för åvägabringande af öfverenskommelse mellan Sverige och Norge rörande villkoren för vinnande af hemortsrätt för ena rikets undersåtar i det andra.

Ofta hade händt, liksom det torde komma att framdeles inträffa, säger motionären, det unga och friska personer, till och med hela familjer, synnerligast från gränskommunerna, begåfve sig till Norge för att söka arbetsförtjenst eller i akt och mening att derstädes bosätta sig, en del utan att uttaga flyttningsattest och andra, ehuru i laga ordning utflyttade, utan att dock inom sin nya vistelseort låta sig mantals- och skattskrifva. På detta sätt komme sådana personer att undandraga sig erläggande af skatter till kronan och kommunen. I följd af oförmälda förhållande hade ock många, sedan de af ålderdom eller sjuklighet blifvit urståndsatta att försörja sig sjelfva och de sina och kommit i behof af fattigvård, blifvit af vederbörande transporterade till den kommun, hvarest de före afflyttningen egt hemortsrätt. På enahanda sätt skedde invandring från Norge till Sverige. Enligt nu gällande fattigvårdsförordning vore den kommun, hvarest dylika personer senast varit mantalsskrifna, skyldig att lemna erforderlig fattigvård, så vida ej kunde styrkas (hvilket i de flesta fall vore omöjligt), att personen i fråga bort å annat ställe vara mantalsskrifven, och detta oaktadt den

eller de ifrågavarande icke på många år — i några fall ända till 20 à 40 år — inom kommunen hvarken vistats eller varit mantalsskrifna. Att detta vore en orimlighet, samt att en lagförändring härutinnan vore af behof påkallad, borde en hvar lätt inse. På grund af det anförda föreslår motionären,

»att Riksdagen ville besluta att i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t hemställa, huruvida icke sådan öfverenskommelse kunde träffas emellan Sverige å ena sidan och Norge å den andra, att, när invånare från det ena landet under en viss tid — möjligen högst fem år — oafbrutet vistats i det andra, de der skola åtnjuta hemortsrätt, samt att Kongl. Maj:t täcktes för ändamålets vinnande vidtagna därför erforderliga åtgärder.»

Lag-Utskottet, till hvilket denna motion blifvit hänvisad, kan, lika litet som de Andra Kammarens Tillfälliga Utskott, hvilka vid riksdagarna åren 1875 och 1882 handlade motioner i liknande syfte, 1875 rörande hemortsrätt för svenskar i Danmark och Tyskland samt för danskar och tyskar i Sverige (Bihang till Riksd. Prot. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. N:o 18) och 1882 rörande hemortsrätt för svensk undersåte i Danmark och Tyskland (Bihang till Riksd. Prot. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. N:o 11) tillstyrka motionen. År 1876 tillstyrkte visserligen Andra Kammarens Tredje Tillfälliga Utskott (Bihang till Riksd. Prot. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band N:o 13, jfr N:o 40) åtgärder i nu förevarande syfte beträffande svenske och norske undersåtar, men förslaget vann icke Andra Kammarens bifall.

Angående behandlingen af frågor om ersättning för understöd, som af fattigvårdssamhällen i ett af de förenade rikena lemnas nödlidande personer från det andra riket, gäller för närvarande förordningen den 15 Februari 1855, enligt hvilken fattigvårdssamhälle i det ena riket, som, efter der gällande stadgar om fattigvården, föranlåtes lemna tillfälligt understöd åt någon till detta samhälle i fattigvårdshänseende icke hörande person från det andra riket, eller bekosta sådan persons begrafning, utan att godtgörelse därför kan, med tillämpning af samma författningar, enskild person eller annat fattigvårdssamhälle inom det rike, der understödet lemnats, åläggas, är berättigadt att undfå ersättning i den i förordningen närmare angifna ordning; hvarjemte, i enlighet med Kongl. kungörelsen den 11 Maj 1877, all kostnad för *tillfällig sjukvård*, som medellös svensk undersåte erhåller å *sjukvårdsinrättning* i Norge, skall af statsmedel gäldas.

I en fråga som denna måste framför allt tillses, om någon utsigt kan förefinnas att få den löst i önskad riktning, innan man hänvänder sig till Kongl. Maj:t med begäran om åtgärder härför. Sveriges och Norges fattigvårdslagstiftning är nu helt olika: hemortsrätt i svenskt fattigvårdssamhälle kan, enligt fattigvårdsförordningen, endast förvärfvas af infödd svensk medborgare eller af den, som formligen blifvit till svensk medborgare upptagen (jfr K. F. 9 Juni 1871, § 22) under det att i Norge hemortsrätt förvärfvas, om en icke infödd, till Norge inflyttad person efter sitt femtonde år i två på hvarandra följande år har vistats i samma fattigdistrikt (Lovene om Fattigvæsenet 6 Juni 1863 i Kjøbstæderne, § 17, och paa Landet, § 18), hvaremot häraf icke nödvändigtvis följer, att sådan person icke kan, derest han blir i behof af fattigvård samt ej kan anses såsom norsk undersåte — hvarom lagstiftningen i Norge är ganska obestämd — hemsändas. Under sådant förhållande skulle det ju, allra helst inom Norge, lätteligen kunna inträffa, derest t. ex. fem års vistelse inom ettdera riket antoges såsom medförande hemortsrätt derstädes, att en person visserligen hade hemortsrätt inom ettdera riket, men icke inom någon af detta rikets kommuner. Denna svårighet är emellertid icke den hufvudsakliga. Denna består deruti, att, då till Norge begifva sig långt flere svenskar af nu ifrågavarande kategori, än norrmän till Sverige, ingen utsigt förefinnes, att Norge skulle finnas villigt att i detta afseende ingå på en öfverenskommelse, byggd på reciprocitet, som ju för Norge skulle innebära en gifven tunga.

Det må visserligen medgifvas, att svenska kommuner, särskildt i gränsorterna till Norge, kunna komma att blifva ganska tryckta af fattigvård af nu ifrågavarande beskaffenhet, men Utskottet vill dock erinra om den utväg, sådana kommuner ega enligt § 31.2 af gällande fattigvårdsförordning att erhålla understöd af statsmedel.

På grund af det anförda får Utskottet hemställa,

att motionen icke må föranleda någon Riksdagens åtgärd.

Stockholm den 21 April 1884.

På Lag-Utskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.

Herr Grefve *Strömfelt* har begärt få här antecknad, att han icke deltagit i ärendets behandling inom Utskottet.
